

מה אירע במאה ה-20? בשבוע שבין ה-14 במאי וה-20 ביוני במדור זה סוקר "העולם הזה" כמה מן המאורעות שאירעו ב-20 השנים הקודמות, בשבוע שבו מופיע הגיליון.

1900

20.5 — בפאריס נפתחה האולימפיאדה השנייה. השתתפו בה 1066 ספורטאים מ-20 מדינות, שנאבקו ב-14 מקצרות תחרותיים.

1901

18.5 — תיאודור הרצל, מייסד התנועה הציונית וחוזו מדינת-יהודים, מתקבל לראיון אצל עבד אל-חמיד, סולטן תורכיה. הרצל הציע כסף (1.6 מיליון לירות שטרלינג), הסולטן הסכים להתיישבות יהודית, אך לא בארץ הקודש. הרצל סירב.

1911

18.5 — המלחין מנצח גוסטב מאהלר נפטר בהיותו בן 51. מאהלר, יהודי-אוסטרי, היה מנהל האופרה בווינה.

1913

14.5 — התרומה הפרטית הגדולה ביותר בהיסטוריה: איל-ההון האמריקאי ג'ון ד. רוקפלר, תרם 100 מיליון דולר, כדי לייסד קרן על שמו, שתפעל לקידום מצבה של ה'אנושות'.

19.5 — ושוב: מילחמה בבלקן. בולגריה נגד רומניה וכל השאר.

1916

16.5 — סר מרק סייקס, מומחה בריטי לענייני המזרח התיכון, וג'ורג' סיקוק, קונסול צרפת בבירות, חתמו על הסכם שנרשם בהיסטוריה על שם: הסכם סייקס-פיקו. היה זה הסכם שאי בין בריטניה וצרפת, שנחתם בעת המלחמה ושנועד לחלק את המזרח התיכון לאזורי השפעה, כאשר הממלכה העות'מאנית תובס ותתפורר. ארץ-ישראל ועיראק — בהשפעה בריטית; סוריה — בהשפעה סורית.

1918

15.5 — בארצות-הברית הונהג דואר-אוויר. הונהג על-ידי משרד הדואר האמריקאי, ששאל מטוסים צבאיים והעביר באמצעותם מיכתבים וחבילות בין וושינגטון, פילדלפיה וניו-יורק.

1919

15.5 — בתאונת-מטוס ש' עשה דרכו מלונדון לפאריס, מעל לתעלת לה-מנש, ניספה אהרון אהרונסון — מגלה אמ' החיטה, מנהל המכון החקלאי הניסויי בעתלית ומנהיגה של מחתרת ניל"י (נצה ישראל לא ישקר), שפעלה נגד התורכים. בשירות בריטניה.

1922

18.5 — בלונדון הוקמה רשות-השידור הבריטית, ה' ידועה יותר בשם ב'י-בי-סי'.

1926

19.5 — בדרומה של יריי שלים, על גיבעה המשקיפה על בית-לחם, הוקם קיבוץ רמת רחל. מספריה-שנה: שבעת עמור די חוכמה, מאת ת. א. לורנס.

1927

17.5 — תומס מסריק (1850-1957) נבחר שוב לנשיא צ'כוסלובקיה. כיהן בתפקיד זה מ-1918 עד 1935.

1930

15.5 — אלן צ'רץ, אחות במיקצועה, הפכה דיילת ה' אוויר הראשונה בעולם, כש' יצאה לטיסתה הראשונה מסך פרנציסקו, במטוס של חברת בוינג אר טרנספורט.

1934

15.5 — שר-התעמולה ה' נאצי, יוזף גבלס, מאיים: אם יימשך החרם הכלכלי על גר' מניה הנאצית, ייערך פוגרום ביהודים.

17.5 — הריווינגיניסט אבא אחימאיר, מנהיג ברית הבר' יונים, זוכה מכל אשמה ב' מישפט רצה המנהיג המפ'איי חיים ארלוזורוב, שנורה למוות על שפתימה של תל-אביב, כאשר טייל בחברת רעייתו. כיוון שלא שוחרר, פתח בש' כיתת-רעב, שאותה הפסיק לפי בקשתו של הרב יצחק אברהם הכהן קוק, אביו של הרב יהודה קוק, מנהיג הרב' חני של אנשי גוש-אמונים.

1936

17.5 — המדינאי הציוני, שהיה גם סופר ועיתונאי עב' רי, נחום סוקולוב, נפטר בהי' תו בן 77. בשנות חייו האחר'

אהרון אהרונסון
15.5.1919

רוגות כיהן כנשיא ההסתדרות הציונית העולמית. מסירת-השנה: זמנים מר' דרניים של צרלי צ'סלין, וב' כיכובו. יחד עימו משחקת בס' רט פולט גודרד.

1939

17.5 — ממשלת בריטניה פירסמה עוד ספר לבן, ש' עליו אמר וינסטון צ'רצ'יל ב' פרלמנט: "הפסקת העלייה — הפרת אימון. אנגליה אינה רש' אית לנעול את השערים." אך זכה מרה ביישוב היהודי ב' ארץ, שהגיב בשביתה כללית ובהפגנות. הוועד הלאומי ב' גילוי-ידעת: "מילחמה לנו במ' דיגיות הבניה! לא נסכים למעמד של גיטו יהודי במדינה פלסטינית."

צוחה של ברית-המועצות. ה' ברית, המהווה מישקל שכנגד לנאט"ו, נודעה בשם ברית וארשה.

1968

19.5 — מתנחלי חברון עזבו את מלון פארק, שבו הת' גוררו באורח זמני, ועברו ל' בניין המימשל הצבאי.

1971

15.5 — הפגנות רחוב ב-

הרב הכהן קוק
17.5.1934

קאהיר, בעיקבות הטיהור ש' ערך אנוואר אל-סאדאת בקרב מתנגדיו בצמרת השילטון. לדברי נשיא מצריים, קשרו ה' שרים המודחים קשר להפלתו. הם הושמו במעצר.

1972

15.5 — מושל אלבמה, בעל הדעות הגיועניות, ג'ורג' ואל' לס, נורה ונפצע קשה בשעה שהופיע באסיפה, לקראת הב' חירות לנשיאות בארצות-הברית. ואלס לקה, כתוצאה מן הפציעה, בשיתוק בפלג התחתון של גופו ורוחק מאז לכיסא-גלגלים.

1973

15.5 — ביום השנה ה'25 להקמת מדינת ישראל, הפסי' קו כוויית, עיראק, לוב ואל-ג'יריה את שאיבת הנפט לש' עה אחת — כמחאה על "גזי' לת פלסטין".

16.5 — ספינת השלום של אייבי נתן החלה במישרים ניסיוניים.

1975

17.5 — עם תום פגישותי' הם של נשיאי מצריים וסוריה, אנוואר אל-סאדאת והאפז אל-סאד, נמסר, כי הושג תיאום מדיני וצבאי בין שתי המדי' גות הערביות, שימו וניהלו את מילחמת יום-הכיפורים.

1978

15.5 — אייבי נתן פותח בשביתה-רעב בלתי-מוגבלת בזמן, במחאה על צעדי הממ' שלה, המחבלים לדעתו בש' לום.

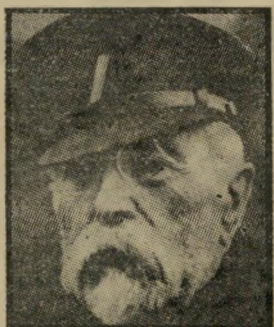
מגיע אל העיריה הצרפתית אבוויל, על חוף התעלה. ה' אפשרות שהנאצים פלשו ל' בריטניה הופכת מוחשית.

1941

02.5 — מסקד האצ"ל, דויד רוזיל, נהרג בהפצצה אוויר' רית בעיראק, לשם יצא בשלי' תחת הצבא הבריטי, בראש חר' ליה לביצוע משימות חבלה ו' מודיעין. בן 30 היה במותו.

1948

14.5 — גוש עציון נכנע. 240 הרוגים וכ-260 שבויים.

תומס מסריק
17.5.1927

ארבעת ישובי הגוש — כפר עציון, משואות יצחק, עין צור רים ורבדים — נהרסו עד ה' יסוד.

1955

14.5 — הוקמה ברית צב' אית של הגוש המזרחי, בני-

קורא יקר

(המשך מעמוד 3)
שהיה זה קילקול מיקרי, שלא ניתן היה לתכננו מראש. (מימצא זה הוסתר על-ידי המישטרה במשך זמן רב).

כעבור כמה ימים הונחה פצצה ליד קיר בית-הדפוס, שבו נדפס השבועון. הפעם התפוצצה. פועל אחד נפצע.

בעיתונות התלקחה מילחמת-איתנים בעד ונגד העולם הזה. ה' עניין הגיע לכנסת, שבה נערך ויכוח סוער, כאשר יוחנן בדר, איש חרות, הגן על העולם הזה. לאותו ויכוח היתה תופעת-ללווי, במזנון הכנסת.

אחת השאלות הגדולות היתה מדוע לא הצליחה המישטרה למ' נוע את מעשי-הטרור נגדנו, או לג' לות את המבצעים. המפס"ל, יחז' קאל סהר, בוכה של מפא"י, ש' הופעל על-ידי סגנו, עמוס בן גוריון, אף אמר במקום הפיצוץ, באוזני העיתונאים, כי לדעתו ה' מין העולם הזה עצמו את הפ' צצות, לצורכי פירטומת. הוא כבר ידע אז את מימצאי המעבדה שלו לגבי הפיצוץ הקודם, ועל כן היה ברור לו שהוא משקר.

במיוזנו הכנסת ניגש אלי עמוס בן-גוריון, שהיה אז ידידי, ושאל ספק ברצינות, ספק בהלצה: "מי יהיה האובייקט הבא שלכם?" השבתי לו: "אולי צמרת המיש' טרה."

ואכן, באותם ימים החלטנו כי החקירה הגדולה הבאה שלנו תבי' דוק את המתרחש במישטרה, אשר ראשיה יצאו מגידרם כדי לחפות על מבצעי מעשי-טרור מטעם מיפ' לגת-השילטון.

התוצאה היתה המערכת הגדולה נגד צמרת המישטרה, אשר לתו' כה השתרבבה שורת המתנדבים (בהנהגת אליקים העזני, כיום ה' שריף של קריית-ארכע) ושבח הש' תלב שמואל תמיר (כיום שר-המישפטים).

מסע

מגן-דויד

כיום, ממרחק של 25 שנים, ניתן להעריך יותר באובייקטיביות את המערכה נגד חושיטאן, מבחינה עיתונאית, היתה זאת פריצת-דרך. בפעם הראשונה ערך עיתון ישראלי מיבצע קריו ב' עולם המערבי, "מסע צלב" (אולי "מסע מגן-דויד?") לביעור מיש' טר מושחת. המסע לטיהור חיפה, ובעיקבותיו המסע המוצלח לטי' הור צמרת-המישטרה, יצרו דוג' מות שגם עיתונאים אחרים ניסו, אחרי שנים רבות, לחקות אותו. (אז כבר היתה הסכנה פחותה).

באותו גיליון של העולם הזה נולדה העיתונות הישראלית ה' חוקרת, החושפת, התוקפת. דור שלם של עיתונאים מסוג חדש, מהם רבים שהתחלכו במערכת זו, ינקו את ערכיהם ממיבצעים אלה. מבחינה פוליטית היתה התוצ' אה עקיפה יותר, אבא חושי לא התפטר, ואף נבחר מחדש. אך כנ' פיו קוצצו. אם חלם עד אז לעבור מן הזירה המקומית לזירה האר' צית, להיות לשר, ואולי — מי יודע? — למועמד לראשות הממ' שלה, הרי באותו מיבצע אבדו סי' כוויי.

מובן שמוסדות מפא"י לא הודרו מעולם בצידוקת מאבקנו. אך הדב' רים שגילינו חילחלו גם בין סדקי השילטון. כאשר נתברר כי חלק מן העובדות באו לנו ממקורות של צה"ל ושירותי-הביטחון — נאלצו גם מנהיגי מפא"י להכיר בהן, לפ' חות בינם לבין עצמם.

מטמיני הפצצות לא נתגלו עד היום. מאחר שהששעים חבר הת' יישנו, אולי עז עכשיו משהו מהם לגלות לנו את האמת?

אורי אבני